

Письмові завдання для підготовки до семінару:

Тема семінару 7. Сучасна зарубіжна філософія

1. Ознайомтеся з твором Ф. Ніцше «Весела наука», зосередивши увагу на його концепції «Смерті Бога». Дайте відповіді на питання: а) що, на вашу думку, означає метафора «Смерть Бога»? б) чому герой Ніцше вважає, що «прийшов занадто рано» зі своєю звісткою про «Смерть Бога»? в) які наслідки для людини та для філософії буде мати «Смерть Бога»?

а) На думку самого Ніцше, Бога вбили не ті, хто в нього не вірить, а ті, хто вірить. Його замордували бездоганно респектабельні воцерковлені провінційні буржуа, а не раціоналісти, анархісти, войовничі гуманісти й такі інші моральні хами з сумнівною репутацією. Суть слів Ніцше в тому, що ця нахабно матеріалістична система вбила Бога, але на рівні ідеології мусить вдавати, ніби він досі живий, і благочестиво приховувати своє батьковбивче діяння. Вона сховала тіло або (ще краще) під'єднала його до апарату штучного дихання. На її обличчі вираз оманливої невинності. Буржуазне суспільство вбило Всемогутнього на ділі, але досі потребує його шанованої присутності на словах. На думку Ніцше, така цивілізація не може позбутися малодушної ілюзії, що їй досі потрібна метафізика. У неї нема часу на Бога на практиці, але вона не може зізнатися в цьому в теорії. Якби лиш вона змогла прийняти нищівну, травматичну благу вість, що їй для власного існування не потрібні метафізичні фікції, абсолютні засади, трансцендентні гарантії чи безсумнівні основи, тоді — як вважає Ніцше — вона стала би вільною. Смерть Бога» – це не подія, що має місце й дату. Це характеристика способу життя й мислення.

б) «Я прийшов надто рано, – сказав він тоді, – моя година ще не пробіла. Ця жахлива подія ще в дорозі і йде до нас – звістка про неї не дійшла ще людських вух». [3, стор.593]

Релігія, згідно з Ніцше, перетворила людей на рабів. Раб – це той, хто не може основу свого життя знаходити в собі самому. Як тільки наукові відкриття похитнули авторитет релігії, відразу розкрилася рабська сутність європейців. "Якщо бога немає, то все дозволено", але поки вона є Бог живий.

в) «Смерть Бога» у філософії означає звільнення об'єкта від зовнішніх примусових інстанцій: у літературі текст звільняється від автора, у політиці громадянин – від держави, у мистецтві художник – від традицій, у філософії мислитель – від гегемонії логоцентризму.

Якщо «Бог» означав трансцендентність, його «смерть» означає висування першому плані іманентності. Оскільки культурна парадигма, заснована на констатації «смерті Бога», заперечує закономірність та необхідність, її головними параметрами є ймовірність і випадковість.

2. Ознайомтеся з твором З. Фрейда «Психологія несвідомого», викладіть (можна у вигляді таблиці) риси подібності та відмінності теорії психоаналізу і теорії суспільного договору Т. Гоббса.

Характеристика	Теорія психоаналізу Фрейда	Теорія суспільного договору Гоббса
Вихідний стан людини	Несвідомість, прагнення до задоволення та уникнення болю	Природний стан війни всіх проти всіх
Роль держави	Підтримувати баланс між «Я» та «Супер-Я» для досягнення психологічної стабільності	Створювати правила та забезпечувати виконання їх для запобігання хаосу
Конфлікт	Виникає через протиріччя між свідомим та несвідомим	Виникає через протиріччя між інтересами різних осіб
Стратегія вирішення конфлікту	Аналізуючи несвідомі процеси, можна розв'язати конфлікт та досягти гармонії	Створення держави з монопольною владою, яка змушує всіх дотримуватися правил
Подібність	Обидві теорії виходять з припущення, що людина є складною істотою з конфліктуєчими інтересами	Обидві теорії наголошують на необхідності контролю та регулювання людських інстинктів та поведінки
Відмінності	Психоаналіз Фрейда зосереджений на психологічному розвитку індивіда, тоді як теорія Гоббса - на політичній та соціальній організації	Психоаналіз Фрейда досліджує несвідомі процеси, тоді як теорія Гоббса зосереджується на раціональних
Розвиток особистості	Процес відкриття несвідомих процесів	Процес соціалізації та формування моралі
Підхід до людини	Індивідуальний	Колективний
Початок дослідження	19 ст.	17 ст.
Філософська основа	Психологія	Політична філософія
Основні поняття	Несвідоме, его, ід, суперего	Природний стан, соціальний договір
Ціль дослідження	Розуміння людської поведінки	Встановлення правил і законів

Ключові проблеми	Неврози, психічні розлади	Природний стан людського суспільства
Метод дослідження	Асоціації, аналіз снів, слова	Логічні міркування, приклади
Форма подання результатів	Терапія, есе, наукові праці	Трактат, дискурс

3. Зробіть (письмово) огляд наукових праць сучасних зарубіжних та вітчизняних дослідників у галузі біофілософії.

Біофілософія - це галузь філософії, яка займається вивченням фундаментальних питань життя, біології та екології

Книга «**The Ecological Thought**»(Екологічні думки) Тіма Мортон є важливим внеском у сучасну екологічну філософію. У своїй книзі Мортон висуває концепцію екологічного мислення як особливого способу розуміння взаємозв'язків між живими і неживими системами в природі. За словами Мортон, ми повинні побачити світ як взаємопов'язану мережу, а не як ієрархічну структуру, де один вид є вищим за інший.

Книга складається з 9 розділів, в яких Мортон досліджує різні аспекти екологічного мислення, включаючи концепції екологічної свідомості, екологічного часу, біологічної свідомості, екологічної справедливості та інших.

Одним з ключових понять в книзі є "об'єкт-орієнтований онтологізм", який Мортон використовує для опису взаємодії між різними об'єктами у природі, які мають взаємний вплив один на одного. Згідно з цією концепцією, кожен об'єкт у світі є складовою частиною більш великої мережі, яка включає в себе все живе та неживе у світі.

Книга Тіма Мортон "The Ecological Thought" - це важливий внесок у сучасну екологічну філософію. Книга допомагає нам розуміти, що екологічне мислення є необхідним для збереження природи та розуміння наших взаємин з нею. Мортон показує, що ми повинні змінити наш підхід до дослідження природи та розглядати її як мережу взаємодій, а не як окремі компоненти. Його ідеї про емпатію та співчуття до природи нагадують нам про необхідність поважати та берегти наше природне середовище для майбутніх поколінь.

"Філософські аспекти екології" - це книга Володимира Васильовича Кочубея, українського філософа та еколога, присвячена філософським аспектам проблеми екології. Книга складається з трьох частин: "Екологічний криза та філософський дискурс", "Філософія природи" та "Екологічна філософія".

У першій частині автор аналізує філософську позицію щодо екологічної кризи та пояснює, що сучасна криза не тільки біологічна, але й культурна, політична, соціальна та глобальна. Він також досліджує сучасні теорії екології та їх філософську основу.

У другій частині Кочубей досліджує філософію природи та її взаємозв'язок з екологією. Він зосереджується на тому, як природа розуміється філософами, і розглядає різні підходи до трактування природи як об'єкта філософського дослідження.

У третій частині автор пропонує свою концепцію екологічної філософії, яка базується на глибинному вивченні екологічних проблем, філософському аналізі досвіду людства та наукових даних. Він досліджує основні проблеми, які пов'язані з екологією, такі як проблема збереження природи, екологічна етика та ін.

У своїй книзі Кочубей звертає увагу на необхідність інтеграції філософського дискурсу та екологічної практики.

4. *Філософський словник*: біофілософія, екзистенціалізм, несвідоме, практика, сублімація, фашизм, феномен, феноменологія, фрейдизм, (письмово дати визначення).

Біофілософія - галузь філософії, що вивчає проблеми життя, біологічної природи та її взаємодії з людською діяльністю.

Екзистенціалізм - філософський напрямок, який підкреслює індивідуальну свободу, відповідальність та життєвий досвід людини як вираз її існування.

Несвідоме - частина психіки людини, яка не доступна свідомому сприйняттю, але впливає на її поведінку та переживання.

Практика - спосіб реалізації діяльності, що ґрунтується на певних знаннях, вміннях та досвіді.

Сублімація - процес перетворення негативної енергії в позитивну, шляхом перенесення її на вищу, більш ціннісну форму.

Фашизм - політична та ідеологічна система, що ґрунтується на націоналізмі, диктатурі, насильстві та експансії.

Феномен - явище або об'єкт, що можна сприймати за допомогою органів чуття.

Феноменологія - філософський напрямок, що вивчає явища та їх сприйняття без будь-яких попередніх припущень або уявлень.

Фрейдизм - психоаналітичний напрямок, який розвивав теорії та методи дослідження психіки людини, зокрема поняття несвідомого.